

**ตัวชี้วัดที่ ๒๘ : ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก**

หน่วยวัด : ร้อยละ

น้ำหนัก : ๕ (M)

เป้าหมาย : ร้อยละ ๑๙

คำอธิบาย :

หน่วยบริการ ได้แก่ สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) สถานบริการ สาธารณสุขชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชนของโรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลศูนย์

**การบริการด้านการแพทย์แผนไทย** หมายถึง บริการการตรวจ วินิจฉัย ส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรค รักษาโรค และฟื้นฟูสุขภาพ เช่น

- การรักษาด้วยยาสมุนไพร

- การปรุขยาแผนไทยสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของตน หมายถึง การปรุขยาตามองค์ความรู้ สำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของตน โดยผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย (ประเภทเวชกรรมไทย) หรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

- ยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม กัญชาทางการแพทย์ หมายถึง สิ่งที่ได้จากการสกัดพืชกัญชา เพื่อนำสารสกัดที่ได้ มาใช้ทางการแพทย์และการวิจัยไม่ได้หมายรวมถึงกัญชาที่ยังคงมีสภาพเป็นพืช หรือส่วนประกอบใดๆ ของพืชกัญชา อาทิ ยอด ดอก ใบ ลำต้น ราก เป็นต้น

- การนวดเพื่อการรักษา ฟื้นฟูสุขภาพ

- การประคบสมุนไพรเพื่อการรักษา ฟื้นฟูสุขภาพ

- การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อการรักษา ฟื้นฟูสุขภาพ

- การทาบหม้อเกลือ

- การพอกยาสมุนไพร

- การนวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพ

- การประคบสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพ

- การอบไอน้ำสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพ

- การให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพด้วยการสอนสาธิตด้านการแพทย์แผนไทย

- การให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพด้วยการสอนสาธิตด้านการแพทย์ทางเลือก

- การทำหัตถการอื่นๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพแพทย์แผนไทย หรือการบริการอื่น ๆ ที่มีการเพิ่มเติมรหัส

ภายหลัง

- การบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่บ้าน

**การบริการด้านแพทย์ทางเลือก** หมายถึง การบริการรักษาพยาบาลนอกเหนือจากการแพทย์ปัจจุบัน และการแพทย์แผนไทย เช่น ฝังเข็ม การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ หรือการบริการอื่น ๆ ที่มีการเพิ่มเติมรหัสภายหลังรหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนจีน

**ประชากรกลุ่มเป้าหมาย** หมายถึง ประชาชนที่เข้ารับบริการในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

เกณฑ์เป้าหมาย :

ปีงบประมาณ ๖๗	ปีงบประมาณ ๖๘	ปีงบประมาณ ๖๙	ปีงบประมาณ ๗๐
ร้อยละ ๑๙	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๑	ร้อยละ ๒๒

**สูตรคำนวณตัวชี้วัด**

= (A/B) × ๑๐๐

โดยที่

A = จำนวน (ครั้ง) ของการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกทั้งหมดในสถานบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ โดยมีการวินิจฉัยรหัสกลุ่มโรคและอาการ ที่มีรหัส ๓ หลักขึ้นต้นด้วย U๕๐ ถึง U๗๖ หรือ U๗๘ ถึง U๗๙ หรือการส่งจ่ายยา ที่มีรหัสขึ้นต้นด้วย ๔๑ หรือ ๔๒ หรือการให้หัตถการ (๙๐๐-๗๗-๐๐ ถึง ๙๐๐-๗๘-๘๘) หรือหัตถการส่งเสริมสุขภาพ (๙๐๐-๗๙-๐๐ ถึง ๙๐๐-๗๙-๙๙) หรือกิจกรรมบริการการแพทย์แผนไทยที่บ้าน (๑๑๐๐ ถึง ๑๑๐๘๑) หรือบริการการแพทย์ทางเลือกที่บ้าน (๑๑๑๐๐ ถึง ๑๑๑๘๓) อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ ไม่นับรวมรหัส Z

B = จำนวน (ครั้ง) ของการบริการทั้งหมดในสถานบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ โดยมีการวินิจฉัยรหัสกลุ่มโรคและอาการของแพทย์แผนปัจจุบัน (ขึ้นต้นด้วย A ถึง Y) หรือแพทย์แผนไทย ที่มีรหัส ๓ หลักขึ้นต้นด้วย U๕๐ ถึง U๗๖ หรือแพทย์แผนจีน ที่มีรหัส ๓ หลักขึ้นต้นด้วย U๗๗ ถึง U๗๙ ทั้งนี้ หากมีหัตถการหรือจ่ายยาสมุนไพร มากกว่า ๑ รายการ ก็จะนับเป็นการบริการ ๑ ครั้ง (visit)

**เกณฑ์การให้คะแนน**

เป้าหมายผลผลิต	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนนเทียบกับร้อยละของเป้าหมายผลผลิต				
		๑	๒	๓	๔	๕
ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ร้อยละ	๗	๑๐	๑๓	๑๖	๑๙

**รายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน**

ข้อมูลพื้นฐานประกอบตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ		
	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ร้อยละของประชาชนที่มารับบริการในระดับปฐมภูมิได้รับการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	๒๐.๕๖	๑๘.๘๕	๑๓.๑๔

แหล่งข้อมูล : ๔๓ แฟ้ม (PERSON/ PROVIDER/ SERVICE/ DIAGNOSIS\_OPD/ DRUG\_OPD/ PROCEDURE\_OPD/ COMMUNITY\_SERVICE) ข้อมูลการให้บริการจาก สปสช.

วิธีการจัดเก็บข้อมูล : รวบรวมข้อมูลจากระบบรายงานมาตรฐาน ๔๓ แฟ้ม กระทรวงสาธารณสุข และ ข้อมูลการให้บริการจาก สปสช.

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : นายประวุฒิ ละครราช : โทร. ๐ ๔๓๕๑ ๑๗๕๔ ต่อ ๑๒๖ มือถือ ๐๙ ๕๖๑๙ ๕๒๗๓

ผู้รับผิดชอบตัวชี้วัด : ๑. นางอัจฉริยา อภัยสูงเนิน : โทร. ๐ ๔๓๕๑ ๑๗๕๔ มือถือ ๐๘ ๑๘๗๑ ๗๒๖๔

๒. นางสาวจุฑามาศ สมรัตน์ : โทร. ๐ ๔๓๕๑ ๑๗๕๔ มือถือ ๐๙ ๔๕๕๔ ๗๙๖๕

## ข้อมูลเพิ่มเติม

### รหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนไทย

๑. โรคสตรี: U๕๐ ถึง U๕๒
๒. โรคเด็ก: U๕๔ ถึง U๕๕
๓. โรคที่เกิดอาการหลายระบบ: U๕๖ ถึง U๖๐
๔. โรคที่เกิดเฉพาะตำแหน่ง: U๖๑ ถึง U๗๒
๕. โรคและอาการอื่น: U๗๔ ถึง U๗๕
๖. การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค: U๗๗

### รหัสบริการการแพทย์แผนไทยที่บ้าน (๑๑๐ ถึง ๑๑๘๑)

- ๑๑๐ ผู้ป่วยได้รับการนัดเพื่อการรักษาที่บ้าน
- ๑๑๑ การบริการนัดเพื่อการส่งเสริมสุขภาพที่บ้าน
- ๑๑๒ ผู้ป่วยได้รับการประคบสมุนไพรเพื่อการรักษาที่บ้าน
- ๑๑๒๐ การบริการประคบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพที่บ้าน
- ๑๑๓ ผู้ป่วยได้รับการอบสมุนไพรเพื่อการรักษาที่บ้าน
- ๑๑๔ การบริการอบสมุนไพรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพที่บ้าน
- ๑๑๕ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการอบสมุนไพรที่บ้าน
- ๑๑๕๐ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการอบสมุนไพรที่บ้าน
- ๑๑๕๑ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการประคบสมุนไพรที่บ้าน
- ๑๑๕๒ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการนัด ที่บ้าน
- ๑๑๕๓ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการนวดเต้านม ที่บ้าน
- ๑๑๕๔ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยวิธีอื่น ที่บ้าน
- ๑๑๖ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการทาบหม้อเกลือที่บ้าน
- ๑๑๖๐ การบริการหญิงหลังคลอดด้วยการนึ่งถ่านที่บ้าน
- ๑๑๗ การให้คำแนะนำการสอน สาธิตด้านการแพทย์แผนไทยที่บ้าน
- ๑๑๗๐ การให้คำแนะนำการสอน สาธิตการบริหารร่างกายด้วยมณีเวชที่บ้าน
- ๑๑๗๑ การให้คำแนะนำหญิงหลังคลอด และการบริหารร่างกายด้านการแพทย์แผนไทยที่บ้าน
- ๑๑๘ การให้บริการการแพทย์แผนไทยอื่น ๆ ที่บ้าน
- ๑๑๘๐ การให้บริการพอกยาสมุนไพรที่บ้าน
- ๑๑๘๑ การให้บริการแช่ยาสมุนไพรที่บ้าน

### รหัสบริการการแพทย์ทางเลือกที่บ้าน (๑๑๐๐ ถึง ๑๑๘๓)

- ๑๑๐๐ การให้บริการกดจุดบำบัด (Acupressure)
- ๑๑๐๑ การให้บริการนวดปรับสมดุลร่างกาย เช่น นวดปรับสมดุลโครงสร้างร่างกาย นวดกษัยปัจเวช

เป็นต้น

- ๑๑๐๒ การให้บริการสมาธิบำบัด
- ๑๑๐๓ การให้บริการนวดสวีดิช (Swedish Massage)
- ๑๑๐๔ การให้บริการนวดเพื่อสุขภาพแบบเนฟแอสซิสต์ (Nerve Assist)
- ๑๑๐๕ การให้บริการกดจุดสะท้อนเท้า (Foot Reflexology)
- ๑๑๑๐ การให้บริการเกอร์สันบำบัด (Gerson Therapy)
- ๑๑๑๑ การให้บริการคีโตเจนิคไดเอต (Ketogenic Diet)/อาหารพร่อง แป้ง (Low-Carb Diet)

๑๑๑๒ การให้บริการแมคโครไบโอติกส์ (Macrobiotics)

๑๑๑๓ การให้บริการอาหารปรับสมดุลฤทธิ์ร้อน – เย็น

๑๑๘๐ การให้บริการจินตภาพบำบัด (Visualisation Therapy)

๑๑๘๑ การให้บริการพลังบำบัด เช่น พลังกายทิพย์ พลังจักรวาล โยเร เรกิ เป็นต้น

๑๑๘๒ การให้บริการกัวซา (Guasa)

๑๑๘๓ การให้บริการการแพทย์ทางเลือกวิถีธรรม (กายบริหาร การปรับ สมดุลร่างกายด้วยอาหาร และ สมุนไพร การขับพิษออกจากร่างกาย การพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะที่ดี)

#### **รหัสกลุ่มโรคและอาการด้านการแพทย์แผนจีน**

๑. โรคทางการแพทย์แผนจีน (Diseases in Chinese Medicine) : U๗๘

๒. รหัสวินิจฉัยรูปแบบ/กลุ่มอาการด้านการแพทย์แผนจีน (Pattern identification / Syndrome differentiation in Chinese Medicine) : U๗๙